

виборами політики, щоб вибороти місце у політиці застосовують *емпіричний (дослідницький) метод*. За своїм означенням, метод емпіризму (емпіричний) – це метод вибіркового, психологічного і таємного спостереження, аналіз та експеримент, рольова гра та інше. Дослідження психологічних механізмів є надзвичайно актуальним для людей, які прагнуть йти у велику політику, щоб займатися політичною діяльністю.

З допомогою емпіричного методу та комунікативних засобів можна впливати і психологічно діяти на свідомість та поведінку людини в режимі реального часу. Перед виборами політик вивчає громадську думку, соціальні потреби, психологію думки і тільки тоді, опрацюює свою програму, мету та завдання, застосовує впливові дії за допомогою: виховування – інформування – переконання – спонування (підштовхування або підсилення дії). Комунікаційний вплив політики на свідомість людини через метод емпіризму дозволяє політичному діячу розробити стратегію певних дій, вималювати бачення сьогоденної людини до держави, що допоможе досягти ефективного результату чи перемоги. Також варто зазначити, що емпіричний метод дає можливість маніпулювати громадською думкою в бажаному потрібному напрямку, адже людина не завжди здатна мислити індивідуально та самостійно, а частіше – колективно або за порадами. Загалом комунікаційний процес у політиці має вигляд своєрідного інформаційного середовища-простору, що є невід’ємною складовою політичних відносин. За допомогою методу емпіризму (аналізу та спостереження) можна управляти людиною так як забажає політик, програмуючи свідомість та мозок через засоби масової інформації не створюючи загрози здоров’ї і життю кожного.

Отже найбільший ефект щодо політичного маніпулювання відбувається через духовність, психічні збудження та утворення, на рівні певних емоцій та почуттів, а також використання методів і засобів несилової взаємодії (інтроформаційний підхід).

Висновки. Відтак має місце вплив комунікативно-емпіричного методу та засобів інтроформаційної взаємодії на суспільство чи індивіда, учинковий дії політика на свідомість людини через комунікаційний процес, що пояснює запропонована модель-схема комунікативно-емпіричного методу. Водночас, проаналізувавши сучасний стан політиці та скориставшись відповідними джерелами знань і спостережень, вказано на високу ефективність впливу невербальної комунікації, в основі якої закладена інтроформаційна взаємодія на людину і на те, як вона відображається у інформаційно-комунікаційному просторі. Адже політична дія чи вплив постійно аналізує та досліджує психологію людини через певні канали і таким чином реставрує та вибудовує своє бачення щодо перемоги на виборах. Сьогодні політична інформація повинна бути не просто засобом піару, а соціально важливою та відкритою для громадян, тоді будуть позитивні погляди на політику, а відтак політика зможе відновити довіру до людей.

1. Бебик В. Держава і громадянське суспільство: партнерські комунікації у глобальному світі: Навч.-метод. посіб. / В. Бебик, В. Бортніков, Л. Дегтерьова, А. Кудряченко; за заг. ред. В. Бебика. – К., 2006. – 248 с.

2. Ганжуров Ю. Політична комунікація: проблеми структуризації / Ю. Ганжуров. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=1&n=24&c=299>

3. Москаленко В.В. Соціальна психологія: Підручник / В.В. Москаленко. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 624 с.

4. Почепцов Г.Г. Контроль над розумом [Текст] / Г.Г. Почепцов. — К.: Видавничий дім “Кієво-Могилянська академія”, 2012. — 350 с.

5. Соціологія і психологія: Навч. посіб. / За ред. Ю.Ф. Пачковського. – К.: Каравелла, 2009. – 760 с.

6. Юрій М.Ф. Політологія: Навч. посіб. / Юрій М.Ф. – К.: Дакор, КНТ, 2006. – 416 с.

7. Тесля Ю.Н. Введение в информатику Природы: Монография / Ю. Н. Тесля. — Киев: Маклаут, 2010. — 256 с.

ДУХОВНІСТЬ ЯК УЗМІСТОВЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА

РУДАКЕВИЧ О.М.

Copyright © 2013

Актуальність теми дослідження. Сучасне суспільне життя формують безліч різноманітних суперечностей, які пронизують усі його сфери – економічну, соціальну, політичну. Поза сумнівом, єдиним шляхом виходу суспільства із загальної кризи є підвищення його духовного рівня, подолання духовного зубожіння й моральної деградації значної частини наших громадян. До того ж багато людей сьогодні потребує духовних еквівалентів втраченим ілюзіям, ідеалам і цінностям, що могли б відіграти роль об’єднавчого чинника й стимулу до об’єктивного поступу. Цілком слушною є думка про те, що за певних обставин суспільні форми можуть існувати самостійно і навіть зазнавати позитивних змін незалежно від змін духовного рівня людей. Та в кінцевому підсумку їхній прогрес усе ж таки значною мірою залежить від духовної зрілості людей, які беруть у цьому участь. “Нехай до певних меж можна вдосконалювати форму будівлі при одному і тому ж матеріалі, – справедливо зазначав

С. Франк, – усе ж, врешті-решт, якість будівлі залежить від якості матеріалу, і з гнилого чи нетривкого матеріалу не можна звести висотної й гарної будівлі. Колись суспільна реформа видавалася нам не такою легкою порівняно з поліпшенням морального стану людей” [6]. Отже, зміни форм суспільного життя – справа надзвичайно складна й важка, і глибинна причина цього – непридатність свідомості людського ресурсу. Реальний соціалізм особливо прагнув анулювати суб’єктивність української нації, її духовність. І якщо за цих умов український народ зберігся як нація, то це справді чудо. Чинником останнього саме і є висока духовність українців.

Метою роботи є обґрунтування та висвітлення проблеми світоглядної зрілості й моральності людини, які сьогодні чи не найактуальніші. Особливо важливим це питання є для юної особистості яка обрала собі фах соціального працівника.

Кожен дослідник намагається феномен духовності охарактеризувати, виходячи з власного бачення і розуміння. М. Коган вважав, що духовність – це цілісність психічної діяльності людини, інші, зокрема Ю. Буртін, В. Ксенофонов, пов’язують духовність насамперед зі світом людських емоцій, відчуттів, В. Федотова, В. Кемеров – із творенням свідомості тощо. Про духовність (світську і релігійну) як якісну характеристику свідомості людини та народу писали: А. Колодний, С. Здіорук, Б. Лобовик, Л. Филипович, П. Яроцький. Розмаїття тлумачення духовного не випадкова. Ця сфера, яку видатний мислитель Б. Паскаль називав “логікою людського серця”, – об’єкт своєрідний, а тому складний для наукового пізнання. Його не можна ототожнити з чимось видимим, чуттєвим, матеріальним. Він не підлягає таким же вимірам, обрахуванню, оцінкам, як речі із зовнішньо-предметного світу, хоча, як і перші, реально існує, а тому входить до складу об’єктивної емпіричної дійсності (світу). Те, що ми називаємо явищами духовного життя, дане нам у досвіді з не меншою безпосередністю, ніж предмети і явища матеріального світу. “Виходячи з розуміння духовності людини як здатності пережити всіма складовими свого духу – розумом, почуттями та волею, дійсне, минуле і майбутнє як сучасне, визначимо ті фактори, які впливають на сутність та трансформацію духовності. Сутність духовності соціальна, однак її природа являє собою синтез соціального та біологічного, вона має історичний характер і постає як своєрідне продовження еволюції живого до рівня людського” [1].

Кожен із нас, маючи певний життєвий досвід, може навести безліч прикладів, коли було б легше подолати матеріальні нестатки чи розв’язати ті чи інші проблеми матеріального життя, аніж пережити погорду, хизування якоїсь людини, а з другого боку, небагато знайдеться й таких, хто заперечуватиме, що добродійність та доброзичливість є не менш важливим опертям у житті, ніж матеріальні достатки. Особливого впливу внутрішнього життя зазнають антропологічні потреби, – самоактуалізації чи самореалізації, задовольняючи які, людина якнайповніше виявляє себе, своє Я. Тобто само формує духовність – священне начало в людині (К. Юнг), життя душі у предметному світі (С. Франк), і здатність переводити універсум зовнішнього буття у внутрішній всесвіт особи (С. Кримський). Дух – самосвідомість людини як суб’єкта пізнання, волі та дії. Духовність – якісна характеристика свідомості людини, а також її вчинки та життя загалом. Ядром духовності є уява про моральний ідеал та шляхи його досягнення. В структурному відношенні доцільно виділити три аспекти: естетизм – орієнтація на естетичні цінності життя; етизм – тяжіння до певної парадигми поведінки; теоретизм – апеляція до теоретичних аргументів у житті. В аксіологічному відношенні традиційно складовими духовності є Істина, Добро та Краса. Досягнення духовності – головне завдання, що стоїть перед людиною в житті, тому науковці формулюють, що досягнення духовності є поступовою актуалізацією людиною її суб’єктних якостей [4].

На противагу бездуховності – втрати людиною її суб’єктних якостей і перетворення останньої у простий об’єкт, духовність – це те, що надає людині неповторної унікальності серед усього живого, властиве тільки їй. До того ж ця визначальна властивість є не зовнішньо сформованим феноменом, а надбанням активності, творчості людини як “діяльної цілісності”, самоспрямованої на задоволення своїх внутрішніх потреб. “Духовність, що виходить із глибини душі і є силою, яка створює і підтримує особистість в людині...” Нехтування духовними цінностями як культурним надбанням, заперечення духовних основ буття веде до ущербності людської душі, вбиває духовність особи, приводячи до деспотизму відчаю і страху. А з втратою почуття реальності людина, на думку М. Бердяєва, може стати жертвою масових психозів, не здатною до самопошуку втрачених духовних основ, завжди готовою задовольнитися псевдо цінностями [2]. Тому таким важливим є проникнення в чуттєво-емоційну, інтелектуально-вольову, тобто внутрішню сферу особи, зокрема і в її прояви, що лежать за межею очевидного усвідомлення. Людина як унікальна істота потребує й окремого, й особливого філософування (І. Кант). Примітно, що філософська антропологія має справу не просто з фактом людини як об’єкта наукового пізнання (біологічного, психологічного чи соціального), а з фактом людини як суб’єкта найвищої самосвідомості, себто із фактом надприродним. Вона, за словами М. Бердяєва, “...розпізнає природу людини як образ і подобу абсолютного буття, як мікрокосму, як верховний центр буття і проливає світло на таємничу двоїстість природи людини” [2].

Сучасна людина живе в технократичному світі, в секуляризованому суспільстві та інтенсивному інформаційному полі. Їй доводиться вирішувати різноманітні проблеми, боротися з наркоманією, пияцтвом, злочинністю, моральною деградацією споживачько налаштованого соціуму. Моральне вдосконалення людини як найважливіше завдання сучасності вимагає передусім об’єднання зусиль віруючих і невіруючих у своїх зразках форми задоволення духовних потреб в суспільстві. Адже релігійна етика, яка ґрунтується на вірі в Бога і світська (безрелігійна) етика, що базується на принципах світського гуманізму, не перебувають в антагоністичній суперечності.

Високою духовністю як основою практики соціального працівника продиктований документ “Етика соціальної роботи: принципи і стандарти”, який прийнято у липні 1994 р. в Коломбо (Шрі-Ланка) на загальних зборах Міжнародної федерації соціальних працівників. Документ складається з двох частин: “Міжнародна декларація

етичних принципів соціальної роботи” і “Міжнародні етичні стандарти соціальних працівників”, у яких проголошуються етичні принципи і стандарти соціальних працівників стосовно клієнтів і колег [5]. Отож кожна людина унікальна, потребує підходу до себе з позицій моралі; має право на свободу в задоволенні своїх власних потреб, не зачіпаючи права інших, і зобов’язана здійснювати свій внесок у підвищення добробуту суспільства. Останнє, незалежно від форми правління, покликане прагнути до забезпечення максимальних благ для своїх членів. Соціальні працівники повинні бути прихильними до принципів соціальної справедливості, зобов’язані використовувати об’єктивну систему знань, умінь і навичок для надання допомоги окремим людям, групам, громадам і суспільствам у їхньому розвитку, у вирішенні індивідуально-суспільних конфліктів і подоланні їх наслідків. Соціальна робота ґрунтується на відмовленні від дискримінації, здійснюється незалежно від статі, віку, національності, віросповідання, мови, політичних переконань, статевої орієнтації. Вона заснована на принципах захисту і недоторканності клієнтів, включаючи вимоги дотримувати права на волю вибору і професійну таємницю, право клієнта на компетентне роз’яснення його прав і суті його особистої справи. Тому соціальні працівники оберігають професійну таємницю, навіть якщо це суперечить чинному законодавству. Соціальні службовці повинні *співпрацювати* зі своїми клієнтами, прагнучи вирішити будь-яке завдання, з яким вони стикаються, найкращим способом, з метою задоволення інтересів клієнтів. Особи, котрі використовують послуги соціальних працівників, мають брати найактивнішу участь у вирішенні власних проблем, повинні бути завжди поінформовані соціальним працівником про цілі та наслідки (ризиків і користь) цих спільних дій. Соціальна робота передбачає звести до мінімуму будь-який примус; у випадках, коли може виникнути потреба розв’язати проблеми однієї групи учасників за рахунок іншої, використання примусу завжди має базуватися на ретельному розгляді інтересів конфронтуючих груп і на виборі принципів роботи після того, як вислухані обидві сторони. Вона несумісна, прямо чи опосередковано, з підтримкою окремих осіб, груп, політичних сил чи владних структур, що придушують своїх співгромадян, використовують тероризм, катування й інші подібні жорстокі засоби.

Духовний смисл епохи, як і всієї історії людства, не можна зрозуміти поза людиною. “Історія духовного життя людини стоїть могутнім мотивом поза загальними історичними розвитками, духовний тип людини, вимоги, які вона ставить до життя, творчий чин, який виростає з її внутрішнього наказу, є причиною всіх великих історичних змін” [3]. Проблема усвідомлення людиною свого місця у світі, сенсу свого буття стає стрижневою ідеєю епохи. При цьому в суспільній свідомості відбувається значне якісне зрушення в бік пріоритетності гуманістичних цінностей, свідченням чого є стрімке зростання популярності професії соціального працівника. Адже держава, яка не турбується про духовність своїх громадян, а передусім і про духовний розвиток молоді, не має майбутнього.

1. Андрущенко В., Михальченко М. Сучасна соціальна філософія. – Т.2 – К., 1993.
2. Бердяев Н. Смысл творчества. – Париж., 1910.
3. Колодний А., Лобовик Б., Филиппович Л. Релігія в духовному житті українського народу. – К., 1994.
4. Релігієзнавчий словник / за ред. Колодного А., Лобовика Б. – К., Четверта хвиля, 1996.
5. Тюття Л., Іванова І. Соціальна робота. Теорія і практика. – К.: Знання, 2008.
6. Франк С. Философия и жизнь. – СПб., 1910.

ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗДОРОВ’Я ЯК ПРОБЛЕМА І ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ

АНДРОСЮК В.М.

Copyright © 2013

На основі аналізу здобутків у психології здоров’я та прочитаних багато різних книг про хвороби, про здоров’я – менше, рекомендується фізкультура, дієти, аутотренінг. Однак потрібен ширший погляд на цю проблему. Найчастіше людина хворіє через лінощі й пожадливість, а часом і через нерозумність. Не покладайте надію на медицину, вона не здатна зробити людину здоровою. Для здоров’я потрібні чотири умови: фізичні навантаження, обмеження у харчуванні, загартування, час і вміння відпочивати і ще п’ята – щасливе життя.

Релігія втлумачувала людям, що людина є чимось вищим і відмінним від інших живих істот. Бог її створив за образом і подобою своєю, особливий день для цього визначив, не як для всякої іншої тварі. Ця ідея проникла в науку. Подається як “соціальна сутність людини”, яку протиставляють біологічній природі. Єдино властивий всім іншим організмам. Навіть медики схильні вірити в цю надію. При найретельнішому оглядові не можна знайти фізіологію і біохімію людини таких відмінностей, які б перевершували ті, що існують між біологічними видами.

В доісторичну епоху розвитку людини все було збалансоване: впливи оточення відповідали генам, разом вони виробляли поведінку – вчинки. Популяція людей жила за спільними законами: сильні благоденствували й розмножувались, слабкі бідували й відмирили невідомо, як трапилися зміни в еволюції: яку людини з’явилися нові відділи в мозку, що забезпечували тривалу пам’ять і змінили умови її стадного існування. Швидка еволюція людини пов’язана саме із змінами її соціального життя, а не біологічного середовища. Інтелект став головною ознакою що